

REKOMENDACIJOS

DĖL APLINKOS VALYMO IR DEZINFEKCIJOS, ESANT NEPALANKIAI COVID-19 SITUACIJAI

Atsižvelgiant į besikeičiančią naujojo koronaviruso (COVID-19) epidemiologinę situaciją bei tarptautinių organizacijų gaires, Sveikatos apsaugos ministerija teikia rekomendacijas dėl aplinkos valymo ir dezinfekcijos, esant nelankiai COVID-19 situacijai.

Šios aplinkos valymo rekomendacijos skirtos valymui tose vietose, kur COVID-19 susirgę asmenys dirbo, gyveno, lankėsi, tačiau valymui rekomenduojamos naudoti cheminės medžiagos gali būti taikomos ir profilaktiškai, COVID-19 plitimo prevencijai.

Koronaviruso SARS-CoV-2, sukeliančio COVID-19, išgyvenimo laikas ir sąlygos išorinėje aplinkoje šiuo metu nežinomos. Nors trūksta specifinių duomenų apie priemonių veiksmingumą prieš koronavirusą, aplinkos valymas naudojant vandenį, buitinius ploviklius bei įprastas dezinfekcijos priemones yra pakankamas. Kol trūksta išsamios informacijos apie viruso ypatybes, Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (toliau – ELPKC) skelbia laikinąsias COVID-19 aplinkos valymo ir dezinfekcijos rekomendacijas, joms pasikeitus – bus atnaujintos ir šios rekomendacijos.

Aplinkos valymui ne sveikatos priežiūros įstaigose (namuose, viešosiose įstaigose, transporto priemonėse, švietimo įstaigose ir kitur, kur COVID-19 susirgę asmenys dirbo, gyveno, lankėsi) aplinkai valyti ir dezinfekuoti rekomenduojama naudoti 0,1% natrio hipochloritą (skiedimas santykiu 1:50, jei naudojamas buitinis baliklis, kurio pradinė koncentracija yra 5%) po valymo neutraliu plovikliu. Paviršius, kuriuos gali sugadinti natrio hipochloritas, reikia valyti 70% koncentracijos etanoliu, prieš tai paviršius nuvalius neutraliu plovikliu.

Ištirtos cheminės medžiagos, veikiančios skirtingus koronavirusus, pateiktos 1 lentelėje.

Antimikrobinė medžiaga	Koncentracija	Tirti koronavirusai
Etanolis	70%	HCoV-229E, MHV-2, MHV-N, CCV, TGEV
Natrio hipochloritas	0,1-0,5% 0,05-0,1%	HCoV-229E SARS-CoV
Povidono jodas	10% (1% jodo)	HCoV-229E
Gliutaraldehydas	2%	HCoV-229E
Izopropanolis	50%	MHV-2, MHV-N, CCV
Benzalkonio chloridas	0,05%	MHV-2, MHV-N, CCV
Natrio chloritas	0,23%	MHV-2, MHV-N, CCV
Formaldehidas	0,7%	MHV-2, MHV-N, CCV

Vienkartinės asmens apsaugos priemonės, kurias naudojo valymą atlikęs asmuo, po panaudojimo išmetamos kaip užterštos atliekos, daugkartinio naudojimo priemonės turi būti nukenksminamos (dezinfekuojamos) naudojant turimus produktus (pvz., 0,1% natrio hipochloritą arba 70% koncentracijos etanolį). Kai naudojami kiti cheminiai produktai, reikia vadovautis gamintojo rekomendacijomis (tinkamas paruošimas, naudojimas).

Atliekant valymo darbus patalpose, **galimai užterštose koronavirusu**, siūloma naudoti šias AAP:

- Daleles filtruojančius FFP2 arba FFP3 respiratorius;
- Akinius arba veido skydelius;
- Vienkartinius, ilgarankovius, skysčiams nepralaidžius chalatus;
- Buitines pirštines.

Dėmesys turi būti skiriamas dažnai liečiamiems paviršiams, langų, tualetų ir vonios kambario paviršiams. Visus tekstilės gaminius (pvz., patalynę, užvalaidas ir kt.) rekomenduojama skalbti 90° C temperatūroje su skalbikliu. Jei dėl audinių ypatybių negalima naudoti karšto vandens, skalbiant tekstilę reikia naudoti specialias chemines medžiagas (pvz., baliklį ar natrio hipochlorito turinčių produktų, skirtų tekstilės gaminiams).

Lietuvoje nuolatinis valymas ir dezinfekcija užkrečiamųjų ligų židiniuose, esančiuose gyvenamuosiuose būstuose, švietimo ir socialinių paslaugų institucijose, bei asmens sveikatos priežiūros įstaigose atliekamas teisės aktų nustatyta tvarka. Šias procedūras reglamentuoja sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. V-946 „Dėl užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.267790/asr>).